

Kuva: Vuokko Kontturi-Nähti

Kun kaikki osuu kohdalleen, voi myös tärpätä.

Apuraha-anomuksen arviointi – arvioijan näkökulma

Vaikka tämä kirjoitukseni keskittyikin kokemuksiini Apollonian asiantuntijalautakunnasta, pitää muistaa, että hyvä apuraha-anomus on aina samankaltainen, oli se suunnattu mille tahansa rahoittajalle. Tämä on nimenomaan arvioijan näkökulma ja suunnattu lähinnä nuorille, esimerkiksi väitöskirjatyötään tekeville tutkijoille. Toivon, että se auttaa välttämään apuraha-anomusta laadittaessa eteen tulevia sudenkuoppia.

Apollonian asiantuntijalautakunta pyrkii myös kouluttamaan nuoria tutkijoita hakemusten laadinnassa, ja arviointiprosessista on tehty mahdollisimman avoin. Apollonian kotisivuilta löytyykin hakuohjeiden lisäksi asiantuntijalautakunnan käyttämä arviointikaavake. Siitä ilmenee, mihin hakemusten arvioinnissa erityisesti kiinnitetään huomiota.

Panosta apuraha-anomukseen

Rahoittajan ohjeet on tarkoitettu noudatettaviksi

Joskus voi ihmetystä aiheuttaa se, miksi ohjeet ovat niinkin yksityiskohtaiset. Hakemuksen pituus on tarkoin rajattu, samoin marginaalit, riviväli sekä fonttikoko. Tämä saattaa tuntua turhauttavalta, mutta näin helpotetaan arvioitsijoiden työtä. He ovat vapaaehtoisia ja lukevat apurahahakemuksia oman työnsä ohessa. Apolloniaan hakemuksia tulee vuosittain 80–90, joten työmäärä on melkoinen. Toisaalta hakijan kyky esittää asiansa lyhyesti, mutta silti kattavasti pitäytyen kaikista olennaisimpaan, osoittaa, että hän hallitsee tutkimuksensa kokonaisuutena ja osaa suhteuttaa sen muuhun saman alan ja myös oman ryhmänsä työhön.

Asiantuntijalautakunnan arviointikaavakkeesta apua

Asiantuntijalautakunnan arviointikaavake kannattaa käydä kohta kohdalta läpi ja

tarkistaa, miten hyvin hakemus vastaa sen eri osioita. Niistä poimin seuraavassa esiin joitakin keskeisimpiä seikkoja.

Tärkeimpiä arvioinnin kohteita on tutkimuksen merkitys kyseisen tutkimusalueen ja hammaslääketieteen kannalta. Se, miten tutkimuksen kysymyksenasettelun ja/tai työhypoteesin muotoilee, tulee miettiä tarkasti tutkimusosioittain.

Hakijan tulee osoittaa olevansa todella perehtynyt aihealueeseensa. Sitaatteihin tulee sisältyä alueen keskeisimmät julkaisut ja viitteiden tulee olla ajan tasalla.

Tutkimuksen havaintoyksiköiden lukumäärän tulee olla riittävä ja perusteltu. Esimerkiksi voima-analyysin esittäminen vakuuttaa hakemuksen lukijan siitä, että hakija tältäkin osin hallitsee työnsä.

Tilastolliset menetelmät tulee esittää tiivistetysti, mutta riittävän kattavasti osoittamaan, että hakija tuntee ne. Kun hakemuksessa on mainittu ainoastaan, että tulosten tilastolliseen käsittelyyn käytetään SPSS-ohjelmaa, ei se

suuremmin vakuuta tutkimussuunnitelmaa lukevaa hakijan tilastollisista kyvyistä.

Nuoren tutkijan kohdalla tarkastellaan myös, miten hyvän ohjauksen ja tuen hän työlleen saa. Onkin syytä selvittää tutkimusryhmän henkilöstö ja heidän tehtävänsä sekä erityisesti hakijan oma osuus.

Se, miten tuottelias hakija on ollut suhteessa aiemmin saamaansa rahoitukseen, on yksi painava kriteeri hakemusta arvioitaessa. Toisaalta aivan alkuvaiheessa olevalla tutkijalla ei välttämättä ole valmiita julkaisuja. Tällöin arvioissa painottuu tutkimuksen innovatiivisuus ja sen merkitys. Myös alustavia tuloksia kannattaa esittää. Hyvällä suunnitelmalla on aloittelevakin hakija saanut Apollonialta yleensä ”alkupotkuksi” apurahan. Tutkijan tuotteliaisuutta ei kaikilla tutkimusaloilla edes voi osoittaa syntyneillä julkaisuilla (mm. pitkät seurantatutkimukset), jolloin kannattaa selvittää, mitä aineistoja on kerätty ja analysoitu ja niiden preliminääritulokset.

Tutkimuksen kokonaisrahoitus tulee myös selvittää sekä se, mihin tarkoitukseen, esimerkiksi väitöskirjatutkimuksen osaan, haettu apuraha on tarkoitettu käytettäväksi.

Lisäksi erityisiä ongelmia Apolloniassa ovat aiheuttaneet tutkimukseen liittyvän eettisen tai koe-eläintoimikunnan luvan puutteellisuudet. On syytä aina tarkistaa, että lupa todellakin kattaa nimenomaan haetulla apurahalla suunnitellun tutkimuksen.

”Vetävä” tutkimussuunnitelma

Koko suunnitelman tärkeimpiä osia, ellei jopa tärkein, on lyhennelmä. Vaikka se on suunnitelman lyhyin osio, kannattaa siihen käyttää aikaa ja todella paneutua tekstin muotoiluun. Hyvä lyhennelmä saa arvioijan kiinnostumaan suunnitelmasta. Sen tulee sisältää olennaisin osa tutkimuksen taustasta, tutkimusongelmasta, menetelmistä ja tulosten mahdollisesta merkityksestä tutkimusalan/ hammaslääketieteen kannalta. Tekstin tulee olla iskevää ja selkeää ja sen tulee avautua myös tutkimusalaan vähemmän tuntevalle. Lyhennelmä kannattaa kirjoittaa viimeisenä, vasta kun

Apurahojen hakijoille on annettu ohjeet osoitteessa www.apollonia.fi.

tutkimussuunnitelma on muuten valmis.

Tutkimuksen taustaa käsittelevässä osiossa hakijan tulee osoittaa, että hän on tutkimusalueensa asiantuntija. Tähän osioon tulisi kyetä tiivistämään ainoastaan itse tutkimuksen kannalta olennaisimmat taustatiedot.

Tutkimusmenetelmien kuvauksen tulee olla kattava, mutta se ei saisi vallata liian suurta osuutta suunnitelmassa. Aina voi viitata aiempiin julkaisuihin osoittamaan valittujen menetelmien sopivuus. Yhtä tärkeää on myös tutkimusmenetelmien ja tutkimusasetelman rajoitusten tarkastelu.

Nuorekin tutkijan apuraha-anomuksen on oltava hänen omansa ja itse kirjoittamansa. Ison tutkimusryhmän kokonais-suunnitelmasta ”leikkaa ja liimaa” -menetelmällä tehty suunnitelma ei koskaan vakuuta. Oman tutkimussuunnitelman kirjoittaminen on todellakin merkittävä osa tutkijakoulutusta.

Suunnitellun tutkimuksen aikataulun tulee olla realistinen. Väitöskirjaa tuskin tehdään vuodessa tai kahdessa. Vuodeksi haettu apuraha kannattaa kohdentaa esimerkiksi yhteen väitöskirjan osatyöhön. Väitöskirjan kokonaissuunnitelma kannattaa tuki esittää.

Kun tutkimussuunnitelma on ”valmis”, on syytä tehdä tekstin perusteellinen kielentarkastus. Kirjoitus- ja kielioppivirheet vaikeuttavat lukemista ja heikentävät suunnitelman arviota. On myös tärkeää, että joku ulkopuolinen, mieluummin useampikin, lukee suunnitelman. Vaikka teksti olisikin kirjoittajalle ymmärrettävää, se saattaa todellisuudessa olla muille vaikeaselkoista.

Lopuksi

Kun kaikki edellä esitetty on huomioitu, on hakijalla toivottavasti käsissään sisältönsä laadukas apurahahakemus. Vielä tulee kuitenkin muistaa, että myös hakemuksen ulkoasulla on merkitystä, joten se tulisi viimeistellä myös tältä osin. Kaiken jälkeen voi myös ymmärtää sen, että apurahahakemuksen kirjoittamiseen pitää varata aikaa. huonon apuraha-anomus voi pilata erinomaisenkin tutkimusidean. Toisaalta heikkoa tutkimusideaa on vaikea ”myydä”, vaikka hakemus olisi kuinka näyttävä. Tulee myös muistaa, ettei apuraha voi aina saada, vaikka hakemus olisi erinomainen.

Kilpailu apurahoista on kovaa ja rahaa on jaossa rajoitetusti. Epäonnistumisesta ei kuitenkaan pidä masentua.

Matti Närhi

Tutkimusjohtaja,
Biolääketieteen laitos,
Fysiologian osasto
Kuopion yliopisto
PL 1627, 70211, Kuopio
s-posti: matti.narhi@uku.fi